

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w Zespole Szkół Publicznych Nr 1 w Skarżysku – Kamiennej

Standardy ochrony małoletnich zostały opracowane w oparciu o obowiązujące akty prawne, takie jak:

- Ustawa o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym z dnia 13 maja 2016 r. (Dz. U. 2016, poz. 862, poz. 1304);
- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 5035);
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 1606);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005, nr 180, poz. 1493 ze zmianami);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy (Dz. U. 2023, poz. 1870).

Personel pedagogiczny i niepedagogiczny placówki jest zapoznawany z obowiązującymi zasadami i procedurami za pośrednictwem mediów elektronicznych (e-dziennik), podczas szkoleń. Rodzice podopiecznych i dzieci zaznajamiani są na spotkaniach z wychowawcami klas/grup oraz poprzez stronę internetową placówki.

Standard I. POLITYKA: Placówka ustanowiła i wprowadziła w życie Politykę ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

- a. Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, wolontariuszy, stażystów i praktykantów – na wszystkich szczeblach placówki).
- b. Organ zarządzający placówką zatwierdził Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada dyrektor placówki.
- c. Dyrektor placówki wyznaczył osobę odpowiedzialną za monitoring realizacji Polityki. Rola, zadania oraz kwalifikacje tej osoby są jasno określone.
- d. Polityka ochrony dzieci określa:
 - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
 - sposób reagowania w placówce na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia,

- zasady prowadzenia rejestru interwencji,
- zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko,
- zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych /Regulamin pracowni komputerowej w ZSP1, STATUT/,
- zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci.

e. Polityka jest opublikowana i promowana wśród całego personelu placówki, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

Standard II. PERSONEL: Placówka monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

Standardy podstawowe:

a. W ramach rekrutacji członków personelu pracujących z dziećmi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi oraz sprawdzane są ich referencje.

b. Organizacja/instytucja uzyskała o każdym członku personelu dane z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.

c. Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu placówki z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania w placówce są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z dzieckiem.

d. Placówka zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:

- rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
- procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
- odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
- procedury „Niebieskie Karty”.

Standardy uzupełniające:

e. Cały personel placówki pracujący z dziećmi i ich opiekunami jest przygotowany, by edukować:

- dzieci na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
- opiekunów dzieci na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem.

f. Personel dysponuje materiałami edukacyjnymi dla dzieci i dla rodziców oraz je aktywnie wykorzystuje.

Standard III. PROCEDURY: W placówce funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

a. Placówka wypracowała procedury, które określają krok po kroku, jakie działania należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu placówki, członków rodziny, rówieśników i innych osób.

b. Placówka dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.

c. W placówce wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Standard IV. MONITORING: Placówka monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Standardy podstawowe:

a. Przyjęta polityka ochrony dzieci jest weryfikowana – raz w roku, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Standardy uzupełniające:

b. W ramach weryfikacji polityki placówka konsultuje się z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

1. Pracownikiem placówki jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
2. Dzieckiem nazywamy każdą osobę do ukończenia 18. roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentowania dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. W myśl niniejszego dokumentu opiekunem jest również rodzic zastępczy.

4. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.

5. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.

6. Osoba/zespół odpowiedzialna za *Standardy ochrony małoletnich* to wyznaczony przez dyrektora placówki pracownik lub zespół sprawujący nadzór nad realizacją *Standardów ochrony małoletnich w placówce*.

7. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

8. Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające jej prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Nie musi się wiązać z fizycznymi obrażeniami. Podstawowe formy przemocy to:

a) przemoc fizyczna – bicie, kopanie, popychanie, niszczenie rzeczy, plucie, zamykanie w pomieszczeniach, wymuszanie pieniędzy,

b) przemoc słowna – przezywanie, wyśmiewanie, poniżanie, grożenie, obmawianie, szantażowanie,

c) przemoc niewerbalna - miny, wrogie gesty, wykluczanie z grupy,

d) cyberprzemoc - przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera,

e) przemoc psychiczna:

- odtrącanie werbalne i niewerbalne wrogie odrzucanie lub poniżanie,

- zastraszanie,

- wyzyskiwanie/przekupstwo,

- odmowa reakcji emocjonalnych (ignorowanie potrzeb dziecka, nieokazywanie pozytywnych uczuć, brak emocji w interakcji z dzieckiem,

- izolowanie (odmawianie dziecku kontaktów z rówieśnikami i dorosłymi),

- zaniedbywanie rozwoju umysłowego, nauki, zdrowia, opieki medycznej.

f) przemoc seksualna – to zaangażowanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, naruszająca prawo i obyczaje danego społeczeństwa. Z wykorzystywaniem seksualnym mamy do czynienia wtedy, gdy występuje ono pomiędzy dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem i innym dzieckiem, w sytuacji zależności, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w stosunku opieki, zależności, władzy. Celem takiej aktywności jest zaspokojenie potrzeb innej osoby.

g) zaniedbywanie – to jedna z form krzywdzenia dziecka polegająca na incydentalnym, bądź chronicznym niezaspokajaniu jego potrzeb oraz nierespektowaniu podstawowych praw, powodująca zaburzenia jego zdrowia, a także generująca trudności rozwojowe.

9. Agresja oznacza skłonność do zachowań niepożądanych, takich jak np. atak, trudność kontrolowania negatywnych popędów i impulsów skierowanych przeciwko innym osobom,

sytuacjom, poglądom. Rozróżnia się agresję instrumentalną (proaktywną), mającą na celu uzyskanie konkretnej korzyści oraz agresję wrogą (reaktywną), polegającą na chęci zranienia bądź skrzywdzenia drugiej osoby, często bez wyraźnego powodu. Istnieje również pojęcie agresji w relacji, której celem jest wyrządzenie bardziej szkody psychicznej niż fizycznej. Ten rodzaj agresji polega na przezywaniu, drażnieniu, wykluczaniu dziecka z grupy rówieśniczej czy rozsiewaniu plotek na jego temat.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

1. Pracownicy placówki posiadają wiedzę i pogłębiają umiejętności, a w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy placówki natychmiast reagują poprzez wdrożenie odpowiednich, wskazanych w niniejszym dokumencie procedur.
3. Pracownicy na bieżąco monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

Rozdział III

Zasady bezpiecznych relacji personel - małoletni, w tym zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Podstawową zasadą relacji między małoletnimi a personelem placówki jest działanie dla dobra dziecka, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego interesie.
2. Personel działa wyłącznie w ramach obowiązującego prawa powszechnego, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich uprawnień i kompetencji.
3. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników (pedagogicznych i niepedagogicznych), stażystów, praktykantów i wolontariuszy.
4. Podstawowe standardy określające zasady obejmują w szczególności:
 - a) Utrzymywanie profesjonalnej relacji z dziećmi i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych dzieci.
 - b) Zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z dziećmi, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich, nie wymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie do gotowość do rozmowy.
 - c) Nie zostawianie dziecku nieograniczonej wolności, wyznaczanie jasnych granic w postępowaniu i oczekiwaniach, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, ucząc tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie dziecka, a konsekwencje wynikają z jego działania.
 - d) Reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych dziecka, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnego.
 - e) Uwzględnianie potrzeb dziecka oraz dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych dzieci, w tym

dostosowanie metod dla dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, dziecka niepełnosprawnego i dziecka zdolnego.

f) Równe traktowanie dzieci bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd.

g) Fizyczny kontakt z dzieckiem możliwy jest tylko jako odpowiedź na realne potrzeby dziecka w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na fizyczny kontakt (np. przytulenie) dziecko zawsze musi wyrazić zgodę.

h) Ustalanie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec dziecka, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane.

i) Udział personelu w doskonaleniu zawodowym w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec małoletnich, komunikacji interpersonalnej, diagnozy czynników ryzyka, świadczących o możliwości stosowania przemocy wobec małoletniego.

j) Panowanie pracownika nad własnymi emocjami.

k) Kontakt z dziećmi odbywa się wyłącznie w godzinach pracy szkoły i dotyczy celów edukacyjnych lub wychowawczych, a jeśli istnieje potrzeba spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrekcję i uzyskać zgodę rodziców małoletniego.

l) Jeśli dziecko i jego rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika, zachowuje on poufność wszystkich informacji dotyczących innych dzieci.

m) Opieka nad uczniami podczas wyjść, rajdów, wycieczek przebiega zgodnie z przyjętym regulaminem wycieczek.

n) Przy wykonywaniu czynności higieniczno-pielęgnacyjnych przy dziecku dozwolony jest kontakt fizyczny w trakcie pomocy dziecku przy różnego rodzaju czynnościach; pomoc w ubieraniu i rozbieraniu czy pomoc w toalecie - jeśli dziecko potrzebuje pomocy.

o) Stanowcze interwencje wychowawcze prowadzone w bezpośrednim kontakcie fizycznym są dopuszczalne w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia.

5. W relacji personelu z małoletnimi dziećmi niedopuszczalne jest w szczególności:

a) stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystanie władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby);

b) zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie dzieci;

c) podnoszenie głosu, krzyczenie na dzieci, wywoływanie u nich lęku;

d) ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej prawnej itp.) dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci;

e) zachowywanie się w obecności dzieci w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienia obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej;

f) nawiązywanie z dzieckiem jakiegokolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do niego seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie im treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę;

g) faworyzowanie dzieci;

h) utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika;

- i) proponowanie dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji psychotropowych, spożywania wspólnie z dziećmi lub w ich obecności;
- j) zapraszanie dzieci do swojego miejsca zamieszkania.

Rozdział IV

Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie

1. Treści nielegalne lub niezgodne z regulaminem danej strony zgłaszane są administratorom strony.
2. W przypadku zgłoszenia o dostępie do treści nieodpowiednich, administrator sieci ustala okoliczności zdarzenia, podejmując próbę ustalenia sprawcy i świadków incydentu, a także zabezpiecza dowody, konfiguruje zabezpieczenia sieci szkolnej/przedszkolnej, by na nowo zablokować dostęp do niewłaściwych treści. Z poczynionych ustaleń sporządza Kartę przebiegu interwencji.
3. Jeśli treści niebezpieczne dotyczą osób niezwiązanych z placówką, dyrektor zgłasza zdarzenie odpowiednim służbom (sądowi rodzinnemu lub policji), przekazując zabezpieczone materiały.
4. Jeśli uczestnikami zdarzenia są dzieci z placówki, ze sprawcą i ofiarą przeprowadzona jest rozmowa (oddzielnie) psychologa/pedagoga szkolnego/pedagoga specjalnego na temat emocji, jakie może budzić materiał, do jakich zachowań zachęca, omówione zostają także konsekwencje zdarzenia wynikające ze złamania statutu placówki.
5. Powiadomieni zostają rodzice dzieci, których informuje się o poczynionych ustaleniach i dalszych działaniach placówki (zastosowania statutowe/środki oddziaływania wychowawczego, powiadomienie organów ścigania, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne).
6. Współpraca z organami ścigania lub sądem rodzinnym obligatoryjnie musi zaistnieć w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego (osoby poniżej 18 roku życia – art.202&3 kodeksu karnego) oraz treści propagujące publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych (art.256 i art. 257 kodeksu karnego).

Rozdział V

Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych

1. Placówka, zapewniając dzieciom dostęp do internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
2. Na terenie placówki dostęp dziecka do internetu jest możliwy pod nadzorem członka personelu placówki na zajęciach komputerowych, bibliotecznych.

3. Personel ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. Personel placówki czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez dzieci podczas lekcji.
4. W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za internet przeprowadza z dziećmi cykliczne szkolenia dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu.
5. Placówka zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu.
6. Osoba odpowiedzialna za internet zapewnia, aby sieć internetowa placówki była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.
7. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzania niebezpiecznych treści, wyznaczony członek personelu przekazuje dyrekcji placówki, która aranżuje dla dziecka rozmowę z psychologiem lub pedagogiem.
8. Psycholog/pedagog przeprowadza z dzieckiem rozmowę na temat bezpieczeństwa w internecie.
9. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale dotyczącym procedur interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka.

Rozdział VI

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku dziecka

1. Podczas rekrutacji pozyskiwane są pisemne zgody rodziców/opiekunów na publikację wizerunku dzieci na potrzeby dokumentacji fotograficznej działań podejmowanych przez placówkę.
2. W miarę możliwości fotografowane są grupy dzieci, a nie pojedyncze osoby.
3. Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania dzieci są przechowywane w bezpiecznym miejscu, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez instytucję u administratora sieci, przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji.
4. Niedopuszczalne jest przechowywanie zdjęć i nagrań z wizerunkiem dzieci na nośnikach nieszyfrowanych lub mobilnych (pendrive).
5. W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
6. Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci.
7. Jeśli dzieci, rodzice lub opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, będziemy respektować ich decyzje.

Rozdział VII

Zakres oddziaływań poszczególnych pracowników w przypadku krzywdzenia dziecka

1. O przemocy wobec dziecka możemy się dowiedzieć w następujących sytuacjach:

- ujawnienie przez dziecko przemocy w rodzinie,
- informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy,
- analizę objawów krzywdzenia występujących u dziecka,
- ocena stopnia ryzyka wystąpienia przemocy w danej rodzinie.

2. W przypadku podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone pracownik placówki ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji wychowawcy/pedagogowi /psychologowi oraz dyrektorowi placówki.

3. W każdym przypadku, gdy dziecko jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie placówki, natychmiast zgłasza jego zaistnienie osobie dorosłej, znajdującej się najbliższej zdarzenia:

- a) pracownikowi placówki,
- b) nauczycielowi,
- c) wychowawcy,
- d) dyrektorowi placówki.

4. Dziecko ma obowiązek podporządkować się poleceniom wszystkich pracowników szkoły.

5. Każdy pracownik placówki, w zależności od charakteru zdarzenia, ma obowiązek postępować zgodnie z niniejszą procedurą. Zadania poszczególnych pracowników w przypadku podjęcia wiedzy o wystąpieniu przemocy w rodzinie:

Dyrektor placówki:

- przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu dziecka w rodzinie,
- w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec dziecka podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury „Niebieskie Karty”,
- bierze udział w rozmowie z rodzicami/opiekunami lub wyznacza osobę do przeprowadzenia tej rozmowy,
- informuje opiekunów o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy,
- organizuje pomoc psychologiczno - pedagogiczną dla dziecka,
- prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku dziecka krzywdzonego,
- zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, wspiera, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc w rodzinie wobec dziecka,
- dba o to, by na terenie placówki znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony itp.).

Pedagog szkolny/psycholog:

- przyjmuje i odnotowuje sprawę zgłoszenia o przemoc w rodzinie,
- diagnozuje sytuację dziecka i jego rodziny,
- jest koordynatorem pomocy dziecku krzywdzonemu oraz jego rodzinie,
- przeprowadza rozmowy z dzieckiem oraz jego rodzicami lub prawnymi opiekunami,
- dyskretnie monitoruje sytuację dziecka w rodzinie,
- pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących dziecka oraz jego rodziny,
- pomaga pracownikom placówki we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy,
- informuje rodziców o możliwych kierunkach wsparcia dziecka,
- pomaga rodzicom w zrozumieniu podstawowych i typowych reakcji dziecka na różnorodne sytuacje,
- kieruje dzieci oraz rodziców do placówek specjalistycznych,
- współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie, może być osobą, która uruchamia procedurę „Niebieskie Karty” poprzez wypełnienie formularza „Niebieskiej Karty”,
- bierze udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego opracowującego strategię działań względem całej rodziny, a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy,
- dokumentuje wszystkie podejmowane działania względem dziecka i jego rodziny.

Wychowawca klasy/grupy:

- przyjmuje zgłoszenie o przemoc w rodzinie dziecka,
- powiadamia dyrektora szkoły/zastępcę dyrektora placówki,
- w przypadku gdy dziecko ma obrażenia, przeprowadza go do miejsca udzielenia pomocy,
- dba, by ofiara przemocy czuła się bezpiecznie,
- uważnie wsłuchuje się w relacje dziecka,
- przekazuje sprawę pedagogowi/psychologowi szkolnemu,
- odnotowuje w dokumentach wychowawcy swoje spostrzeżenia oraz szczegółową charakterystykę spotkania z rodzicami, z opisem postanowień i planów działania,
- udziela stałego wsparcia dziecku oraz dyskretnie monitoruje jego sytuację w późniejszym okresie,
- monitoruje zespół klasowy/grupę, by skutki przemocy w domu nie wpływały na obniżenie pozycji poszkodowanego wśród rówieśników.

***Pielęgniarka* (gdy stwierdzone zostaną obrażenia u dziecka):**

- dyskretnie, z poszanowaniem praw dziecka ogląda obrażenia,
- udziela pierwszej pomocy, jeśli sytuacja tego wymaga,
- zgłasza potrzebę pomocy medycznej (według własnej oceny),
- towarzyszy lub angażuje osoby towarzyszące w razie konieczności odwiezienia dziecka do szpitala,
- zapisuje w karcie zdrowia dziecka rodzaj stwierdzonych obrażeń oraz zakres udzielonej pomocy,
- udziela informacji (szczególnie rodzicom) o ewentualnych konsekwencjach pobicia dla zdrowia dziecka,
- przekazuje lekarzom kluczowe informacje o poszkodowanym i sytuacji,

- sporządza notatkę służbową.

Nauczyciele:

- przekazują wychowawcy i pedagogowi/psychologowi informacje o tym, że podejrzewają przemoc w rodzinie dziecka,
- sporządzają notatkę służbową,
- monitorują sytuację dziecka,
- dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z dziećmi,
- prowadzą psychoedukację rodziców.

Niepedagogiczni pracownicy placówki:

- są uważni i wrażliwi na sytuację dzieci,
- reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami,
- zgłaszają obserwowane, niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi/ psychologowi lub wychowawcy.

Rozdział VIII

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

1. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, wyzwanie) następującego ze strony jednego dziecka względem innego:

pracownik placówki:

- zdecydowanie, nie wdając się w dyskusję, przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
- rozdziela strony,
- nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej,
- ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju interwencji,
- rozmawia z dzieckiem, zwracając mu uwagę na jego niewłaściwe zachowanie,
- zgłasza zaistniałe zdarzenie wychowawcy.

wychowawca:

- przeprowadza rozmowę z dzieckiem,
- w przypadku, gdy zdarzenie się powtórzy – upomina dziecko oraz dokumentuje ten fakt w dzienniku elektronicznym,
- w przypadku braku reakcji dziecka na upomnienie – powiadamia rodziców oraz wnioskuje do dyrektora placówki o objęcie ucznia oddziaływaniami psychologiczno-pedagogicznym.

2. Ustala się następujący sposób postępowania w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia własnego lub innych, uszkodzenia ciała, itp.) następującego ze strony jednego dziecka względem innego:

pracownik placówki:

- stanowczo, słownie przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,
- rozdziela strony,
- nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej,
- ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju dalszej interwencji,
- udziela pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpiecza miejsce zdarzenia,
- wzywa pomoc medyczną – w razie konieczności,
- powiadamia wychowawcę (w przypadku jego nieobecności – dyrektora lub wicedyrektora) o zaistniałym zdarzeniu.

wychowawca:

- powiadamia dyrektora o zaistniałym zdarzeniu,
- uczestniczy w wysłuchaniu stron,
- wnioskuje do dyrektora placówki o objęcie ofiary i sprawcy pomocą psychologiczno-pedagogiczną,

d) w porozumieniu z pedagogiem i dyrektorem (wicedyrektorem) uzgadnia sankcje w stosunku do sprawcy zdarzenia w oparciu o zapisy w Statucie placówki.

dyrektor:

- powiadamia rodziców sprawcy i ofiary o zaistniałym zdarzeniu,
- wysłuchuje stron w obecności ich rodziców i wychowawcy,
- w przypadku zdarzenia powodującego uszkodzenia ciała wzywa policję,
- udziela upomnienia sprawcy zdarzenia,
- zapewnia ofierze i sprawcy pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

3. W przypadku zachowań przemocowych następujących ze strony jednego dziecka względem innego stosuje się takie same zasady postępowania, jak w sytuacji zachowań agresywnych o dużej szkodliwości.

4. W przypadku krzywdzenia dzieci (ośmieszanie, dyskryminowanie, mobbing nierówne traktowanie), jeśli sprawcą jest pracownik placówki, ustala się następujący sposób postępowania:

- dyrektor placówki przeprowadza rozmowę z dzieckiem i jego rodzicami. Ustala się plan pomocy dziecku, zapewniający mu bezpieczeństwo, określa się rolę opiekunów oraz zakres

pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dziecka, ewentualnie kieruje się rodziców do specjalistycznej placówki wsparcia;

- dyrektor placówki przeprowadza rozmowę z pracownikiem i ustala kontrakt zawierający działania eliminujące nieodpowiednie zachowania oraz informuje o konsekwencjach niewłaściwego zachowania;

- ustalone kontrakty są wdrożone, a sytuacja monitorowana przez dyrektora,

- w sytuacji, gdy zaplanowane działania nie przyniosły efektu dyrektor podejmuje w stosunku do osoby krzywdzącej dziecko działania wynikające z Karty Nauczyciela lub Kodeksu Pracy.

5. W sytuacji podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka, dyrektor informuje pracownika placówki o posiadanej wiedzy ze zdarzenia oraz informuje o obowiązku złożenia zawiadomienia na policję lub do prokuratury.

6. W przypadku popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka przez pracownika placówki dyrektor składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.

7. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik placówki zdiagnozuje, że dziecko wychowuje się w rodzinie dysfunkcyjnej, powiadamia dyrektora placówki oraz wychowawcę o sytuacji dziecka, a następnie wychowawca postępuje zgodnie z poniższymi wytycznymi:

- rozmawia z podopiecznym, uważnie wsłuchuje się w to, co mówi dziecko (dorosły nie powinien naciskać na zwierzenia),

- sporządza notatki,

- wzywa rodziców,

- odnotowuje w rubryce dziennika kontakty z rodzicami/opiekunami i fakt komunikowania się z nimi,

- odnotowuje w dokumentach szczegółowy przebieg spotkania z rodzicami, z opisem postanowień i planów działania (konieczna jest data i podpis rodziców/opiekunów),

- przekazuje sprawę pedagogowi /psychologowi i odnotowuje to w dokumentacji wychowawcy,

- pozostaje w stałym kontakcie z pedagogiem/psychologiem w zakresie udzielanej dziecku i jego rodzinie pomocy,

- pomaga rodzicom w zrozumieniu podstawowych i typowych reakcji dziecka na różnorodne, trudne sytuacje,

- informuje rodziców o konsekwencjach prawnych,

- ustala formy pracy z rodziną celem stworzenia dziecku optymalnych warunków do rozwoju i nauki,

- monitoruje stan dziecka i funkcjonowania jego rodziny w okresie późniejszym,

- czuwa nad zespołem klasowym/grupą, by skutki występujących nieprawidłowości w domu dziecka nie wpływały na obniżenie jego pozycji wśród rówieśników,
- w sytuacjach szczególnych, gdy problem się powtarza, nasila lub zagrożone jest życie i zdrowie dziecka, dyrektor placówki kieruje wnioskiem do sądu, prokuratury lub na policję.

8. W przypadku, gdy nauczyciel lub inny pracownik placówki podejrzewa, że stosowana jest przemoc w rodzinie wobec dziecka postępuje zgodnie z poniższymi wytycznymi:

- przyjmuje informację o przemocy,
- powiadamia wychowawcę, pedagoga/psychologa i dyrektora o sytuacji dziecka,
- jeżeli stan dziecka wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia dyrektor lub pedagog/psycholog wzywa lekarza,
- dba, by ofiara przemocy czuła się bezpiecznie,

Dyrektor lub wyznaczona przed niego osoba (pedagog/psycholog lub wychowawca):

- przeprowadza rozmowę z poszkodowanym z zachowaniem stosownej dyskrecji,
- zaprasza rodzica do szkoły,
- indywidualnie/z zespołem, w którego skład wchodzi wychowawca, nauczyciel, pedagog, psycholog przeprowadza rozmowę, wskazuje na zaistniały problem,
- wypełnia formularz „Niebieskiej Karty – A” z udziałem dziecka i w obecności rodzica, który nie jest sprawcą przemocy lub innej osoby najbliższej,
- przekazuje formularz „Niebieskiej Karty – B” osobie reprezentującej dziecko, nie będącej sprawcą przemocy,
- przekazuje, nie później niż w terminie 5 dni, oryginał formularza „Niebieskiej Karty – A” przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego (kopia pozostaje w dokumentacji szkoły),
- zawiadamia sąd,
- w przypadku, kiedy rodzice nie współpracują z placówką i istnieje podejrzenie, że niewłaściwie wykonują władzę rodzicielską dyrektor składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka,
- w przypadku podejrzenia przestępstwa popełnionego na szkodę dziecka dyrektor składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury.

9. W przypadku, gdy sprawcą krzywdzenia jest rówieśnik, nauczyciel lub inny pracownik placówki postępuje zgodnie z poniższymi wytycznymi:

- wychowawca, pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z osobą pokrzywdzoną, dzieckiem agresywnym, świadkami zdarzenia,
- pracownik placówki sporządza notatkę z zaistniałej sytuacji i przekazuje ją pedagogowi/psychologowi szkolnemu,
- wychowawca informuje rodziców dziecka o jego agresywnym zachowaniu, zwracając uwagę na konieczność przeprowadzenia przez rodziców rozmowy z dzieckiem,

- jeśli zachowanie dziecka nie ulega poprawie, wychowawca zwraca się z pisemną prośbą o zgłoszenie się rodzica do szkoły i podczas spotkania:

- ◆ przeprowadza rozmowę z rodzicem, pogłębiając wiedzę na temat dziecka, jego rozwoju intelektualnego, społecznego i emocjonalnego,
- ◆ na prośbę wychowawcy w rozmowie może uczestniczyć pedagog, psycholog, specjaliści lub inni pracownicy placówki w celu analizy przyczyn zaburzonego zachowania dziecka oraz pomagając rodzicom w doborze metod wychowawczych,
- ◆ wychowawca sporządza notatkę z rozmowy lub kontrakt z rodzicami, które podpisują wszyscy uczestnicy rozmowy,
- ◆ w celu wyeliminowania zachowań niepożądanych nauczyciele i specjaliści pracujący w placówce spotykają się na Zespołach Wychowawczych, podczas których omawiane są trudne zachowania dzieci, ustalone formy pomocy psychologiczno-pedagogicznej, tworzy się program profilaktyczny, program motywacyjny i/lub program modyfikujący trudne zachowania dziecka sprawiającego trudności wychowawcze,
- ◆ zaplanowane i wdrożone działania monitoruje się, dokonuje się ewaluacji oraz planuje kolejne kroki oddziaływań,
- ◆ w przypadku utrzymywania się nieprawidłowych relacji dziecka z rówieśnikami wychowawca wskazuje rodzicom potrzebę przeprowadzenia specjalistycznych badań psychologicznych, w celu otrzymania dalszych wskazówek dotyczących prowadzenia dziecka,
- ◆ w sytuacji, gdy podjęte działania nie przynoszą pożądanego skutku, rodzice nie współpracują z placówką, nie dokonują zaleconych badań diagnostycznych, dyrektor w porozumieniu z pedagogiem/psychologiem i wychowawcą kieruje wnioskiem do sądu rodzinnego o zbadanie sytuacji rodzinnej dziecka.

10. W przypadku, gdy sprawcą krzywdzenia jest dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych, nauczyciel lub inny pracownik placówki postępuje zgodnie z poniższymi wytycznymi:

- osoba będąca świadkiem agresywnego zachowania podejmuje działania mające na celu przerwanie tego zachowania. W razie potrzeby prosi o pomoc innego pracownika placówki. Niezwłocznie informuje wychowawcę/nauczyciela lub pedagoga/psychologa,

- wychowawca/nauczyciel lub psycholog/pedagog przeprowadza z dzieckiem rozmowę interwencyjną w przypadku „małego wybuchu złości”,

- jeśli wybuch agresji impulsywnej nie zmniejsza się, wychowawca/ nauczyciel i psycholog/pedagog podejmują interwencję wobec agresywnego dziecka, zmierzając do zaprzestania agresji. W razie potrzeby podejmują działania zapewniające bezpieczeństwo sobie, pozostałym dzieciom:

a) docisk terapeutyczny (polega na chwilowym i częściowym ograniczeniu swobody ruchów),

- b) unieruchomienie (polega na całkowitym pozbawieniu swobody ruchów),
 - c) izolacji od grupy (wyprowadzenie dziecka do innej sali lub wyprowadzenie pozostałych dzieci z sali w celu wyciszenia dziecka agresywnego),
- w przypadku dalszej eskalacji agresji dziecka wychowawca/pedagog/ psycholog telefonicznie informuje rodzica o zaistniałej sytuacji i prosi o niezwłoczne przybycie do placówki,
 - w przypadku niemożności niezwłocznego przybycia rodzica do placówki, wychowawca/pedagog/psycholog po uprzednim poinformowaniu rodzica oraz dyrektora/wicedyrektora placówki wzywa pogotowie ratunkowe,
 - wychowawca/pedagog/psycholog przekazuje informacje o zdarzeniu pracownikom pogotowia ratunkowego,
 - wychowawca/ pedagog /psycholog sporządza notatkę służbową,
 - dyrektor placówki wzywa rodziców dziecka na spotkanie w celu ustalenia konsekwencji zgodnych ze Statutem placówki oraz opracowania ewentualnego planu pomocy dziecka i podjęcia kolejnych kroków oddziaływań wobec dziecka.

11. W przypadku, gdy ofiarą przemocy jest nauczyciel/pracownik obsługi, nauczyciel lub inny pracownik placówki postępuje zgodnie z poniższymi wytycznymi:

- nauczyciel/pracownik obsługi, który jest ofiarą przemocy ze strony dzieci, nie powinien ukrywać tego faktu, tylko natychmiast ujawnić zdarzenie, zanim wróci na zajęcia do tej samej grupy,
- pokrzywdzony nauczyciel/pracownik obsługi przekazuje informację o zaistniałym zdarzeniu psychologowi/pedagogowi/dyrektorowi placówki. Pokrzywdzony nauczyciel/pracownik obsługi sporządza notatkę służbową.
- dyrektor placówki razem z nauczycielem/pracownikiem obsługi rozmawia z każdym sprawcą przemocy. Każde dziecko ponosi indywidualną odpowiedzialność za swoje czyny,
- dyrektor placówki wzywa rodziców i informuje ich o zdarzeniu,
- sprawcy zostają ukarani zgodnie z zapisami Statutu placówki,
- jeśli została naruszona godność nauczyciela/pracownika obsługi i zachodzi podejrzenie, że zostało złamane prawo, nauczyciel powiadamia policję.

Dokument obowiązuje od dnia w oparciu o Zarządzenie dyrektora szkoły nr z dnia

Załącznik nr 1 – Monitoring Standardów – ANKIETA

Proszę zaznaczyć: **tak** lub **nie**

1. Czy wiesz na czym polegają Standardy Ochrony Małoletnich?

tak **nie**

2. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem, obowiązujące w placówce, w której pracujesz?

tak **nie**

3. Czy zapoznałeś się z dokumentem Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem?

tak **nie**

4. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?

tak **nie**

5. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?

tak **nie**

6. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika?

tak **nie**

7. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem?

tak

.....
.....

nie

